

A KSH jelenti: Gazdaság és társadalom, 2012. január–július

2012 első félévében Magyarország bruttó hazai terméke 1,0%-kal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban. Az ipar január–júliusi időszakra számított kibocsátása 0,3%-kal, az építőipar 7,3%-kal maradt el az egy évvel azelőttitől. A szolgáltató ágazatok közül a kiskereskedelmi forgalom első hét havi volumene 1,2%-kal mérséklődött, a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendéjszákák száma ezzel szemben 3,3%-os növekedést mutat az egy évvel korábbihoz képest. A külkereskedelmi termékforgalom első hét hónapra becsült euróértéke 1%-kal múlta felül a tavaly ilyenkorit.

A január–júliusi időszak során a születések száma 3,7%-kal, a halálozásoké 1,2%-kal volt magasabb, mint a megelőző év ugyanezen időszakában, július végén az ország becsült lélekszáma 9 millió 939 ezer főt tett ki, mintegy 19 ezerrel kevesebbet az egy évvel azelőttinél. A május–júliusi hónapok átlagában a foglalkoztatottak száma 3 millió 870 ezer fő volt, 1,8%-kal több az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Ugyanezt az időszakot tekintve a foglalkoztatási arány (57,6%) másfél százalékponttal magasabb, a munkanélküliségi ráta (10,6%) pedig 0,3 százalékponttal alacsonyabb volt az egy évvel korábbihoz képest. Az év első hét hónapjában a nettó átlagkereset 143 000 forintot tett ki, 2,0%-kal többet, mint egy esztendővel korábban. A január–augusztusi időszakban a fogyasztói árak 5,7%-kal haladták meg az egy évvel azelőtti szintet.

Nemzetközi és hazai gazdasági folyamatok

A Nemzetközi Valutaalap előrejelzése szerint a globális konjunktúra lendületvesztése 2012-ben is folytatódik: a világgazdaság várhatóan 3,5%-kal fog bővülni, szemben a 2010. évi 5,3 és a 2011. évi 3,9%-os emelkedéssel. A túlnyomórészt fejlett országokat tömörítő OECD egészére számított bruttó hazai termék a 2012. I. negyedévi 1,7%-os növekedés után a II. negyedévben 1,6%-kal¹ emelkedett az előző év azonos időszakához képest.

Az Egyesült Államok gazdasági teljesítménye 2012 I. félévében 2,4%¹kal bővült 2011 I. félévéhez viszonyítva. Az ázsiai térségben Japán bruttó hazai termékének volumene 2012 január–júniusában – az egy évvel korábbi alacsony bázishoz képest – 3,0%¹kal emelkedett, a növekedés motorjának a belső kereslet számított. A kínai gazdaság teljesítménybővülése tovább mérséklődött 2012 I. félévében: a bruttó hazai termék volumene 7,8%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva.

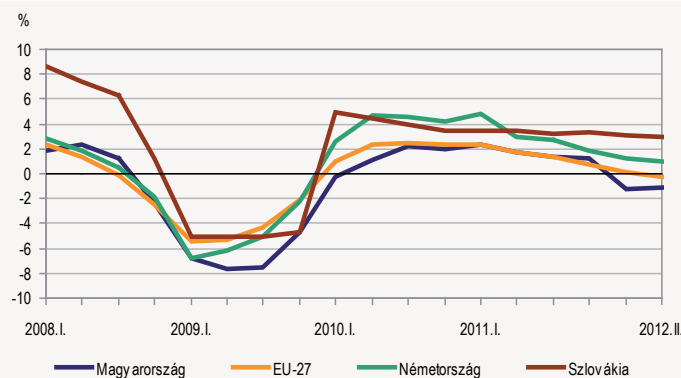
2012 I. félévében az Európai Unió (EU-27) tagországainak együttes teljesítménye gyakorlatilag stagnált (-0,1%²). Ezen belül az eurózóna tagállamainak együttes GDP-je 0,3%-kal² mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. Az unió legjelentősebb nemzetgazdasága, Németország teljesítménye ugyanakkor továbbra is bővült: 1,1%-kal².

Több mint másfél évig tartó növekedést követően 2012 elején a hazai gazdaság teljesítménye csökkenésbe fordult. Magyarország bruttó hazai terméke 2012 II. negyedévében 1,3%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. Ebben a szűkülő kereslet és a romló külső környezet egyaránt szerepet játszott. (Legalább ekkora mértékű visszaesésre utoljára 2009 IV. negyedévében volt példa.) Az első negyedévi 0,7 és a második negyedévi 1,3%-os csökkenés következtében az I. félévben 1,0%-kal lett kisebb a GDP.

A nemzetközi összehasonlítások során alkalmazott szezonálisan és naptárhatással kiigazított index szerint 1,2%-kal csökkent az év első felében a gazdasági teljesítmény, amivel hazánk az európai uniós rangsor utolsó harmadában található. (A régiókból csak Szlovénia teljesített rosszabbul.) Az előző negyedévhez képest – szintén szezonálisan és naptárhatással kiigazított index alapján – az I. negyedévi 1,0%-os visszaesést a II. negyedévben 0,2%-os mérséklődés követte.

1. ábra

A bruttó hazai termék volumenváltozása* (az előző év azonos negyedévéhez képest)

*Szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok.
Forrás: Eurostat.

A felhasználási oldalon – az európai konjunktúra növekedésének megtorpanása és a magas bázis ellenére – a külkereskedelem 2012 I. félévében is pozitívan járult hozzá a gazdasági teljesítményhez. 2012 első hat hónapjában az export az elmúlt két év leglassabb ütemében (2,0%-kal) emelkedett, ugyanakkor az import gyakorlatilag stagnált (-0,1%) az előző év azonos időszakához képest. Utóbbi alakulásában meghatározó volt a szolgáltatásimport 3,3%-os visszaesése. (A szolgáltatásexport 2,5%-kal csökkent.) A külkereskedelmi forgalom döntő részét adó termék-kereskedelemben a kivitel volumene 2,9, a behozatalé 0,5%-kal emelkedett. Az év első hat hónapjában a romló cserearányok mellett a nemzetgazdaság külkereskedelmi forgalmában 1183 milliárd forintos többlet keletkezett, ami a GDP 8,7%-át jelenti.

A belső kereslet továbbra sem támogatja a gazdasági növekedést: 2012 január–júniusában a bruttó hazai termék több mint kilenczedét adó belföldi felhasználás 3,2%-kal esett vissza az előző év azonos időszakához képest.

A belföldi felhasználás közel hattizedét adó háztartások fogyasztási kiadása 2012 I. félévében 0,3%-kal mérséklődött az előző év azonos időszakához mérten. A nagy súlyú fogyasztási csoportok közül az élelmiszerek, illetve a szabadidős és kulturális szolgáltatások esetében emelkedett a volumen, a közlekedési, valamint a lakhatással kapcsolatos szolgáltatások terén viszont csökkenés következett be. A háztartásokat segítő nonprofit intézményektől

¹ Szezonálisan kiigazított.

² Szezonálisan és munkanaphatással kiigazított.

kapott támogatások volumene 1,7, a kormányzattól kapott természetbeni juttatásoké – a gyógyszer-támogatások volumenének jelentős csökkenése következtében – 5,2%-kal lett alacsonyabb. Összességében az ezen felhasználási tételekből álló **háztartások tényleges fogyasztása** 1,2%-kal lett kisebb.

A **közösségi fogyasztás** volumene az I. negyedévi 1,0%-os emelkedés és a II. negyedévi 2,9%-os csökkenés együttes hatására az I. félévben 1,0%-kal mérséklődött az előző év azonos időszakához viszonyítva. A háztartások tényleges fogyasztása és a közösségi fogyasztás együtteséből álló, a belső kereslet több mint nyolctizedét kitevő **végző fogyasztás** 1,1%-kal csökkent. A **bruttó állóeszköz-felhalmozás** volumenének zsugorodása 2012 I. félévében tovább folytatódott, mértéke 5,5% volt. A felhasználási tétel GDP-hez viszonyított aránya is csökkent: 13,9% volt, ez 0,8 százalékpontos mérséklődés a 2011. I. félévihez viszonyítva.

A bruttó állóeszköz-felhalmozás közel kilenctizedét adó **nemzetgazdasági beruházások** volumene 2012 II. negyedévében 5,9, az I. félévben 7,1%-kal maradt el az előző év azonos időszakától. A beruházásokon belül az építési beruházások 11, a gép- és berendezésberuházások 2,2%-kal csökkentek 2012 első hat hónapjában. A versenyszférában – a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások adatai alapján – 5,3, a költségvetésben 24%-kal visszaesett a beruházás volumene. A **nemzetgazdasági ágak** többségére továbbra is a csökkenés jellemző. A legnagyobb beruházó nemzetgazdasági ágban, a feldolgozóiparban – az egy évvel ezelőtti kiemelkedő, 29%-os növekedés után – 3,1%-os mérséklődés következett be. Ennek ellenére az alágak több mint felénél volumennövekedés volt, egyes gépipari alágakban pedig nagymértékű bővülés történt. A nagyobb súlyú nemzetgazdasági ágak közül csökkenés (6,4%) következett be az ingatlanügyletek területén is. Az uniós forrásból megvalósult felsőoktatási és egészségügyi intézmény-fejlesztések csökkenése miatt esett vissza a beruházások volumene az oktatásban (40%), illetve az egészségügyi szolgáltatások (33%) területén. Ezen kívül jelentős visszaesés következett be az energiaiparban (54%), valamint a művészet, szórakoztatás, szabadidő ágban (26%) is. A szállítás, raktározás beruházásai gyakorlatilag stagnáltak (+0,1%). A félév folyamán mindössze öt nemzetgazdasági ágban történt emelkedés: egy II. negyedévi nagyberuházás következtében az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban (29%); az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység területén (9,3%); az áruházi-csökkentések és -fejlesztések révén a kereskedelem (6,0%); a közigazgatásban (4,8%); valamint a mezőgazdaságban (1,9%).

2012 I. félévében a **készletek** állománya – folyó áron – 92 milliárd forinttal emelkedett, kisebb mértékben, mint 2011 azonos időszakában, amikor 102 milliárd forintos volt a készletváltozás.

2012 első hat hónapjában a belföldi felhasználási tételek mindegyike rontotta a gazdasági teljesítmény változását: a végző fogyasztás 0,8, a belföldi felhalmozás 3,0 százalékponttal. Ezzel szemben a külkereskedelmi forgalom pozitív egyenlege 2,0 százalékponttal mérsékelte a GDP visszaesését.

A **termelési oldalon** a nemzetgazdasági ágak többségében volumencsökkenés volt tapasztalható. A bruttó hozzáadott érték volumene 1,0%-kal maradt el a 2011. I. félévi szinttől.

A **mezőgazdaság** bruttó hozzáadott értéke – a tavaly ilyenkor 26%-os növekedést követően – 2012 I. félévében 8,5%-kal csökkent.

Az előző két év tartós emelkedése után az **ipar** teljesítménye 0,4%-kal mérséklődött az év első hat hónapjában. A csökkenésbe fordulás egyrészt a bázishatás, másrészt a visszafogottabb külső környezet miatt jelentős mértékben lassuló exportértékesítés következménye. Az iparon belül az energiaipar hozzáadott értéke visszaesett, a feldolgozóipar pedig gyakorlatilag stagnált (+0,1%). A feldolgozóiparon belül az egyre nagyobb súlytal rendelkező járműgyártás termelésében nagymértékű növekedés, a számítógépek, elektronikai és optikai termékek gyártásában ugyanakkor jelentős visszaesés következett be.

Az **építőiparban** folytatódott az évek óta tartó csökkenő tendencia: 2012 I. félévében 11%-os volt a visszaesés az előző év azonos időszakához képest. A termelés mindkét építményfőcsoportban zsugorodott.

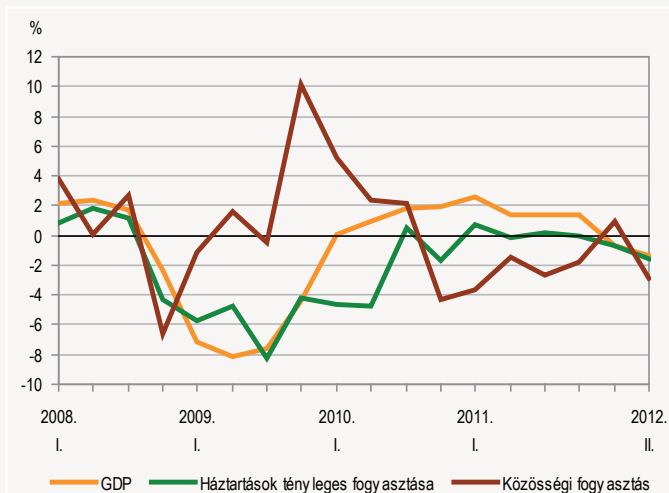
Az előző évi mérséklődést követően 2012 január–júniusában a **szolgáltató szektor** teljesítménye lényegében stagnált (–0,1%). A legjelentősebb mértékben a **pénzügyi szolgáltatások** teljesítménye csökkent (2,1%), amiben meghatározó volt a bankok hitelezési képességének és hajlandóságának visszaesése, illetve az ügyfelek új hitelállományát meghaladó hiteltörlesztések nagysága is. Kedvezőtlen hatással volt az egyes életbiztosítások lejárat előtti visszaváltása is, melyek az év első hónapjaiban főként a devizaalapú jelzáloghitelek végtörlesztésének forrását képezték.

A **szállítás, raktározás** nemzetgazdasági ág bruttó hozzáadott értéke – az ipari ágazatok teljesítményével összehangban – 1,1%-kal csökkent. A szolgáltatási ágak közül ennél mérsékeltebb csökkenés következett be az **ingatlanügyletek** (1,0%), a **kereskedelem, szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás** (0,4%), valamint a **művészet, szórakoztatás, szabadidő és egyéb szolgáltatás** területén (0,3%).

A bruttó hozzáadott érték 5,4%-át előállító **információ és kommunikáció** területén folytatódott a dinamikus növekedés: 2012 január–júniusában 3,8%-kal haladta meg a teljesítmény az egy évvel ezelőtti szintet. Ebben jelentős szerepe volt az információtechnológiai szolgáltatás, valamint a távközlési szektor növekedésének. Utóbbi bővüléséhez hozzájárult a mobilinternet-előfizetések, valamint a – VoIP-technológiának köszönhetően –

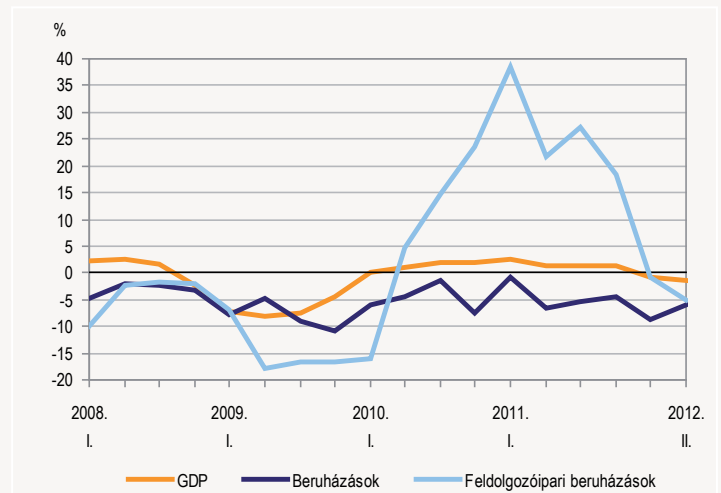
2. ábra

A GDP és a fogyasztás volumenváltozása (az előző év azonos negyedévéhez képest)

3. ábra

A GDP és a beruházás volumenváltozása (az előző év azonos negyedévéhez képest)

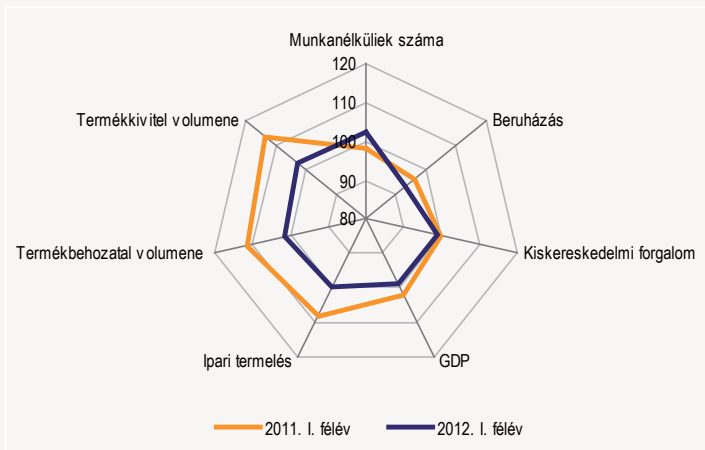

bekapcsolt vezetékes telefonfővonalak számának növekedése. Ugyanakkor a mobiltelefon-előfizetések száma csökkent a 2011. I. félév végihez képest. Gyakorlatilag stagnált a teljesítmény a – jellemzően államilag finanszírozott – **közigazgatás, oktatás, egészségügyi, szociális ellátás (+0,2%),** valamint a **szakmai, tudományos, műszaki és adminisztratív tevékenység (+0,1%)** területén.

2012 I. félévében a GDP 1,0%-os visszaeséséből 0,7 százalékpontnyi csökkenést az ártermelő ágazatok (a mezőgazdaság, az ipar és az építőipar), 0,1 százalékpontnyit a szolgáltató ágazatok teljesítménye, valamint 0,2 százalékpontot a termékdíjak és -támogatások egyenlegének változása magyaráz.

4. ábra

Fontosabb gazdasági jelzőszámok adott év I. félévében
(előző év azonos időszaka = 100%)

Az **első héthavi** adatok az I. félévre jellemző tendencia folytatódását jelzik. A **mezőgazdaság** teljesítménye az előző évi magas bázishoz képest 10,4%-kal esett vissza az év második negyedében. Ebben része volt a kalászos gabonák tavalyinál gyengébb terméseredményeinek is. 2012-ben 7,9%-kal nagyobb területről takarítottak be kalászos gabonát. A betakarított termés mennyisége 5,5 millió tonna volt, az előző évinél 2,0%-kal, a 2007–2011. évek átlagánál 9,0%-kal kevesebb. A zab kivételével csökkentek a termésátlagok, legnagyobb mértékben, 11%-kal a búzáé. A kalászos gabona közel háromnegyedét kitevő búza termésmennyisége a tavalyihoz képest 3,3%-kal csökkent, és 9,3%-kal elmaradt a megelőző öt év átlagától is. Rozsból 4,3, árpából 0,8%-kal termett több, mint egy évvel korábban.

A **mezőgazdasági termékek termelőiár-színvonala** január–júliusban 5,1%-kal nőtt (tavaly ebben az időszakban 35%-kal). A növényi termékek ára az előző évi magas bázishoz képest 1,7%-kal nőtt. Ezen belül a gabonafélék év eleje óta számolt átlagos árszínvonala 1,4%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól. Az élő állatok és állati termékek ára a tavalyi 15%-os növekedés után idén további 13%-kal emelkedett. A termékek közül legnagyobb mértékben a tojás ára emelkedett (45%-kal), ami túlnyomórészt az EU tyúktartásra vonatkozó szigorúbb szabályozásának következménye.

Az **ipar bruttó kibocsátása** júliusban – munkanaphatástól megtisztított adatok szerint – 2,2%-kal, január–júliusban 0,3%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. Az év első hét hónapjában a külpiaci értékesítés átlagosan 1,1%-kal nőtt, míg a hazai kereslet továbbra sem érte el az egy évvel korábbit (–1,7%).

Az **ipar nemzetgazdasági ágai** közül a termelés több mint kilenczetedét adó feldolgozóipar termelési volumene az első hét hónapban gyakorlatilag az előző év azonos időszakának szintjén teljesített, az energiaszektor kibocsátása pedig 3,1%-kal csökkent. A kis súlyt képviselő bányászat termelése 19,3%-kal nőtt egy év alatt.

Január–júliusban a **feldolgozóipar** tizenhárom **alága** közül hétben növekedés következett be. Az ipari termelésből legnagyobb súllyal részesedő járműgyártás bruttó kibocsátása 9,6%-kal nőtt, elsősorban a közúti gépjármű-

gyártás jelentős teljesítménynövekedésének köszönhetően. A másik jelentős súlyú ág, a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása ugyanakkor 12,4%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól, ami továbbra is főként a híradás-technikai berendezések és az elektronikus fogyasztási cikkek iránti kereslet visszaesésével magyarázható. A termelésből mintegy egytizeddel részesedő, nagyrészt belföldre értékesítő élelmiszeripar kibocsátása – mindkét értékesítési irány keresletbővülésének köszönhetően – 7,8%-kal nőtt. A közepes súlyú gumi-, műanyag- és építőanyag-gyártásában, valamint a kohászat, fémfeldolgozásban 4,4, illetve 3,2%-kal nőtt a termelés volumene. A kisebb súlyú alágak közül a textil- és bőriparban, valamint a fa-, papír- és nyomdaiparban azonban 3,4, illetve 0,8%-os csökkenés következett be.

A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körében január–júliusban **az egy főre jutó ipari termelés** – az alkalmazásban állók számának 2,0%-os csökkenése mellett – 1,7%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest, azaz a termelékenység növekedése továbbra is a létszámcsökkenésből adódott.

A július végi **összes rendelésállomány** 22%-kal volt nagyobb a tavalyi ilyenkorinál. Júliusban az új rendelések volumene 4,3%-kal csökkent az egy évvel korábbi időszakhoz képest, mindkét értékesítési irány új megrendeléseinek mérséklődése következtében.

Az **ipari termelői árak** az első hét hónapban átlagosan 6,9%-kal nőttek a tavalyi ilyenkorinál. A belföldi értékesítés árszínvonala 7,2%-kal emelkedett. Meghatározó mértékű árnövekedés a hazai piacon nagyobb arányban részesedő ágazatokban következett be: a kocsigyártás, kőolajfeldolgozásban (24%), az energiaiparban (7,3%) és az élelmiszeriparban (4,3%). Az exportértékesítés árszínvonala – a forint gyengülése mellett – 6,8%-kal nőtt.

Az **építőipar termelési volumene** az első hét hónapban 7,3%-kal maradt el a tavalyi ilyenkorinál, (ezen belül júliusban 7,6%-os növekedés következett be). Mindkét építményfőcsoportban csökkent a bruttó kibocsátás: a termelés több mint felét képviselő épületek építése építményfőcsoport termelése 10,3, az egyéb építményeké 3,7%-kal csökkent.

Az első hét hónapban 27%-kal nagyobb volumenű **új szerződést** kötöttek az előző év azonos időszakához képest, ami a korábbi hónapokban a kommunális beruházásokra, valamint a vasút- és útfelújításra kötött szerződések eredménye. A július végi **szerződésállomány** 0,7%-kal nőtt az egyéb építmények 13%-os növekedésének köszönhetően, az épületek építésének szerződésállománya ugyanakkor több, mint ötödével alacsonyabb volt július végén, mint egy évvel korábban.

A **szállítás, raktározás** ágon belül 2012 I. félévében a nemzetgazdaság árutonna-kilométerben kifejezett **áruszállítási** teljesítménye 2,5%-kal volt alacsonyabb az egy évvel korábbinál. A csökkenés legfontosabb tényezőjét az jelentette, hogy a – teljesítményből 17%-kal részesedő – belföldi közúti szállítás esetében 15%-os visszaesés következett be. A szállított áruk tömege az árutonna-kilométerben számítottnál nagyobb mértékben, 10%-kal csökkent. A helyközi **személyszállítás** első félévi utaskilométer-teljesítménye 7,4%-kal maradt el az egy évvel azelőttitől. A csökkenés szinte kizárólag a 43%-kal kisebb teljesítményű repülőgépes közlekedésnek tulajdonítható, összefüggésben a Malév februári megszűnésével. A helyi személyszállítást 2012 I. féléve során igénybe vevő utasok száma valamelyest – 0,6%-kal – csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A január–júniusi időszakban mintegy 52 600 **személygépkocsit helyeztek első alkalommal forgalomba** hazánkban, másfélszer annyit, mint az alacsony mennyiséggel jellemezhető, bázisidőszakot jelentő 2011 első félévében. A növekedés nagyrészt a használt személygépkocsikhoz köthető, amelyek száma 2,2-szeresére, mintegy 22 600 darabra emelkedett.

A **kiskereskedelmi forgalom** volumene júliusban 2,0%-kal, január–júliusban 1,2%-kal maradt el az előző év azonos időszakától. (A napátrahatástól megtisztított adatok 2,6, illetve 1,3%-os csökkenést mutatnak.)

Idén az első hét hónapban az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem eladásai alig változtak (+0,1%), a nem élelmiszertermékek forgalma ugyanakkor 2,1%-os csökkenést mutatott 2011 azonos időszakához viszonyítva. Az utóbbi tevékenységcsoporton belül a legnagyobb mértékben, 8,5%-kal, a bútortermékek és műszaki cikkek eladási volumene esett

vissza. A gyógyszer-, gyógyászati termék-, illatszerüzletek forgalma 1,2%-kal, a könyv-, számítástechnika-, és egyébipar-cikk-üzleteké pedig 1,0%-kal csökkent. Emelkedett viszont a textil-, ruházati és lábbeli-kiskereskedelem, illetve az iparcikk jellegű vegyes kiskereskedelem forgalma, előbbi 3,3, az utóbbi 0,9%-kal. Az üzemanyag-kiskereskedelem eladásai 2,8%-kal maradtak el a 2011. január-júliustól, miközben a járműüzemanyagok mintegy 16%-kal drágultak.

A kiskereskedelmen kívül számba vett **gépjármű- és járműalkatrész-kiskereskedelem** eladásai – az előző évi alacsony bázishoz képest – 2012 első hét hónapjában 1,3%-kal emelkedtek.

2012 január-júliusában 4,5 millió vendég közel 12 millió vendégéjszakát vett igénybe a **kereskedelmi szálláshelyeken**. A vendégek száma 2,2, a vendégéjszakáké 3,3%-kal nőtt egy év alatt. Az év első hét hónapjában bekövetkezett növekedés a külföldiek dinamikus vendégforgalom-bővülésének eredménye: esetükben a vendégek száma 7,5%-kal, a vendégéjszakáké 8,1%-kal bővült. Ugyanakkor 2,5%-kal kevesebb belföldi vendég szállt meg a szálláshelyeken, vendégéjszakáik számában pedig 1,5%-os csökkenés következett be 2011 azonos időszakához képest. A kilenc turisztikai régióból háromban csökkent a vendégéjszakákban mért vendégforgalom: Észak-Alföldön, Nyugat-Dunántúlon és a Balatonnál. A szálláshelyek bruttó árbevétele folyó áron 6,5%-kal nőtt, miközben a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás árai 4,6%-kal voltak magasabbak.

2012 I. félévében a külföldi látogatók száma 5,7%-kal 18,6 millió főre emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva, tartózkodási idejük ellenben nem változott, 42 millió nap maradt. A tartózkodási idő stagnálása a több napra érkezők lerövidült utazásainak következménye. A Magyarországra látogató külföldiek 525 milliárd forintot költöttek el hazánkban, ez 0,5%-os növekedést jelent 2011 első félévéhez képest. A **külföldre látogató magyarok** száma 1,4%-kal volt alacsonyabb, összesen 7,5 millióan utaztak külföldre. A kiutazók számának csökkenése a többnapos utazások 6,4%-os visszaesésével magyarázható. A külföldön töltött idő (19 millió nap) 13%-kal kevesebb, ugyanakkor a külföldre látogatók 2,1%-kal többet költöttek, mint egy évvel korábban. Az utasforgalmi szolgáltatások 525 milliárd forintot kitevő exportja és 232 milliárd forintos importja következtében 293 milliárd forintos aktívumot mutat az utasforgalmi egyenleg, ami 0,6%-os romlást jelent 2011 I. félévéhez viszonyítva.

A **külkereskedelmi termékforgalomban** a január-júliusi időszakra vonatkozó előzetes adatok szerint az export euróértéke 1,0%-kal, az importé 1,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. A külkereskedelmi mérleg az év első hét hónapját 4,1 milliárd eurós aktívummal zárta, 166 millió euróval kevesebb, mint egy évvel korábban.

2012 első felében a kivitel **volumene** 2,9%-kal, a behozatalé 1,4%-kal nőtt az egy évvel azelőttihez képest. Az időszak során a magyar külkereskedelmi termékexport 7,2%-kal, az import 9,6%-kal magasabb forintárszinten bonyolódott le, így a **cserearány** 2,2%-kal romlott. 2012 január-júniusában a forint a főbb devizákhoz képest 11%-kal gyengült, ezen belül az euróhoz mérten 9,7%, a dollárhoz mérten pedig 19% volt a leértékelődés mértéke.

A **2012. január-augusztusi időszakban az államháztartás központi alrendszerének** pénzforgalmi szemléletű, konszolidált **hiánya** – a Nemzetgazdasági Minisztérium előzetes adatai alapján – 560 milliárd forint volt, ami az egyenleg 985 milliárd forintos javulását jelenti a 2011 első nyolc hónapjához képest. A javulás egyik fontos tényezőjét jelentette a mintegy 500 milliárd forint értékű MOL részvények tavaly júliusi megvásárlása, ami a bázisidőszaki kiadásokat jelentősen megnövelte, az egyenleget pedig rontotta. Az államháztartás közel 9,2 billió forintot kitevő bevétele 11%-kal magasabb az egy évvel korábbinál, a 9,7 billió forintra teljesülő kiadása ezzel szemben valamelyest (0,8%-kal) kevesebb a 2011 első nyolc hónapjában kialakult összeghez képest. A legnagyobb mértékben, 736 milliárd forinttal a központi költségvetés egyenlege javult, ezzel az első nyolc hónapban a deficit 649 milliárd forintra csökkent. A társadalombiztosítási

alapok egyenlege 247 milliárd forinttal javult, így az alrendszer egyensúlyi helyzetbe került. A legkisebb mértékű, 2 milliárd forintos mérlegjavulás az elkülönített állami pénzalapok vonatkozásában következett be, ezzel a szufficit 89 milliárd forintra növekedett.

Társadalmi és jövedelmi folyamatok

Az alapvető **népmozgalmi mutatók** szerint **2012 első hét hónapjában** több születés és halálozás történt hazánkban, mint az előző év azonos időszakában.

Az előzetes adatok szerint 2012 január-júliusában 51 583 **gyermek született**, ami 3,7%-kal (1822 fővel) több az egy évvel korábbinál, így a születési arányszám 0,3 ezrelépponttal 8,9 ezrelékre emelkedett. Az **elhunytak** 77 418 fős száma 1,2%-kal (950 fővel) haladta meg az előző év azonos időszakait. A halálozási arányszám a 2011. január-júliusi 13,2 ezrelékről 13,4 ezrelékre növekedett. A **csecsemőhalálozások** aránya jelentősen mérséklődött, egy esztendő alatt 5,4 ezrelékről 4,9 ezrelékre.

A természetes fogyás üteme valamelyest lassult, mivel a születések száma nagyobb mértékben emelkedett, mint a halálozásoké. A fogyás mértéke 25 835 fő volt, 872 fővel kevesebb az egy évvel ezelőttihez képest. Az ország lakossága a nemzetközi vándorlás pozitív egyenlege folytán ennél kisebb mértékben, mintegy 19 ezer fővel csökkent, és 2012. július végén a **népesség becsült lélekszáma** 9 millió 939 ezer fő volt.

2012. május-július időszakában a 15–64 éves **foglalkoztatottak száma** 3 millió 870 ezer fő volt, ami 70 ezer fős növekedést jelentett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A **foglalkoztatási arány** 1,5 százalépponttal 57,6%-ra emelkedett. A nők foglalkoztatása nagyobb mértékben javult, esetükben egy év alatt 56 ezer fős, míg a férfiaknál 14 ezres létszámnövekedés következett be. A nőket 52,7%-os, a férfiakat 62,8%-os foglalkoztatási arány jellemezte. A munkaerőpiacon kis létszámban jelen lévő 15–24 éves fiatal foglalkoztatottak száma és aránya (18,2%) az egy évvel korábbihoz képest mérséklődött, miközben növekedés volt a 25–54 évesek és az 55–64 évesek körében (foglalkoztatási arányuk 75,2, illetve 37,6% volt).

A **munkanélküliek száma és aránya** gyakorlatilag megegyezett az egy évvel korábbival. A munkanélküliek száma 458 ezer fő volt – szintén a 15–64 évesek körében – 6 ezer fővel kevesebb, mint 2011. május-júliusban, a munkanélküliségi ráta pedig 0,3 százaléppontos csökkenés mellett 10,6% volt. A férfiak munkanélküliségi mutatói kissé emelkedtek, a nőké viszont jelentősebben mérséklődtek. A férfiakat 11,1%-os, a nőket 9,9%-os munkanélküliségi ráta jellemezte. A 15–24 éves fiatalok munkanélküliségi rátája (28,1%) jelentősen emelkedett az egy évvel ezelőttihez képest, miközben csökkenés következett be a 25–54 évesek (9,6%), illetve az 55–64 évesek (7,3%) körében. A munkanélküliek 46,8%-a egy éve vagy annál régebben keresett állást, a munkanélküliség átlagos időtartama 17,8 hónapra mérséklődött.

Az intézményi munkaügyi statisztika legfrissebb létszámadatai szerint 2012. január-július időszakában a legalább 5 fős vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a megfigyelt nonprofit szervezeteknél átlagosan **2 millió 663 ezer fő állt alkalmazásban**, 20,4 ezerrel (0,8%-kal) elmaradva az egy évvel korábbitól. A létszámcsökkenés nagyobb részben a részmunkaidősökhöz, kisebb mértékben pedig a teljes munkaidősökhöz kötődött. A vállalkozásoknál 1 millió 813 ezer fő dolgozott, ami egy év alatt 33,0 ezres csökkenést jelentett. Ezzel szemben a költségvetés területén – a közfoglalkoztatás növekvő súlyának köszönhetően – 12,0 ezer fővel 745 ezerre emelkedett az alkalmazottak létszáma. Közfoglalkoztatás keretében átlagosan 83 ezer főt alkalmaztak – döntően teljes munkaidőben, fizikai munkakörben, az egészségügy területén –, 28 ezerrel többet, mint 2011. január-júliusban. (A közfoglalkoztatottak nélküli adatok szerint a költségvetési intézményekben alkalmazottak száma közel 16 ezer fővel 663 ezerre mérséklődött.) A nonprofit szervezeteknél dolgozók 105 ezres számát visszafogottabb növekedés jellemezte.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók átlagos havi **bruttó keresete** – a számviteli nyilvántartások alapján – 221 300 forint, ennek kézhez kapott **nettó értéke**³ 143 ezer forint volt 2012. január–júliusban. A bruttó keresetek nominálisan 4,8%-kal meghaladták az egy évvel korábbit, míg a nettó bérek esetében a növekedés 2,0%-os volt. A vállalkozásoknál 149 400, a költségvetésben 129 300, míg a nonprofit szférában átlagosan 131 400 forint volt a nettó kereset összege. A verseny- és a nonprofit szférát 4,3, illetve 5,1%-os béremelkedés jellemezte, míg a költségvetésben alkalmazásban állók nettó keresete 3,4%-kal elmaradt a 2011. január–júliustól. (A közszféra átlagkeresetének dinamikáját a teljes munkaidős közfoglalkoztatottak létszámának többszörösére növekedése visszafogta, miközben a döntően az egészségügyet érintő garantált bérminimum 2012. évi változása, továbbá az ez év januártól esedékes, de júliusban kifizetett béremelés élénkítette.) A közfoglalkoztatottak figyelmen kívül hagyásával a nettó keresetek a költségvetés területén 1,9%-kal növekedtek. A költségvetési szférában és a nonprofit szervezeteknél a foglalkoztatottak érintett körének – az adó- és járulékváltozások ellentételezése céljából – a keresetbe nem tartozó havi **kompenzációt** fizettek. Ez az intézkedés 2012. január–júliusban a költségvetésben a teljes munkaidősök mintegy 57%-át, a nonprofit szférában 8,6%-át érintette, összege pedig átlagosan havi bruttó 10 300, illetve 10 200 forint volt. (A kompenzáció a költségvetési szféra bruttó keresetének csökkenését 1,6 százalékponttal mérsékelte.)

1. tábla

A családi kedvezmény figyelembevételével számított nettó és reálkeresetek alakulása, 2012. I. félév

Eltartott gyermekek száma	Nettó kereset Ft/fő/hó	Reálkereset változás, %		Létszám megoszlása, %
		2011. I. félévéhez képest	2010. I. félévéhez képest	
Nincs eltartott gyermek	138 989	-3,8	-3,5	48,8
1 gyermek	147 991	-3,6	1,5	25,3
2 gyermek	166 543	-3,0	8,1	19,9
3 vagy annál több gyermek	167 033	-2,1	13,8	6,0
Nemzetgazdaság összesen	148 437	-3,5	1,3	100,0

2012 I. félévében a keresetek **reálértéke**⁴ – változatlan családi adókedvezmény figyelembevételével – nemzetgazdasági szinten 3,5%-kal mérséklődött 2011 I. félévéhez viszonyítva. A csökkenésben az egy évvel korábbi magas bázis és a gyorsuló infláció is szerepet játszott. A keresetek mérséklődése a nevelt gyermekek száma szerint differenciálódik, a legkisebb csökkenés a három és annál több gyermekes családok körében volt, a legnagyobb pedig a gyermektelenek esetében.

Az alkalmazott modellszámítás eredménye szerint a családi kedvezményben nem részesülők havi nettó keresete átlagosan 28 ezer forinttal volt alacsonyabb, mint a 3 vagy annál több gyermekeseké. Nemzetgazdasági szinten a nettó átlagkeresetek növekedési ütemét 0,3 százalékponttal emelte a családi kedvezmény becsült hatása.

A **fogyasztói árak** emelkedésének üteme május óta folyamatosan gyorsult: **augusztusban** 6,0%-kal, az **év első nyolc hónapjában** 5,7%-kal voltak magasabbak az árak, mint az előző év azonos időszakában. A forint gyengülése mellett az év eleji adóváltozások (áfa- és jövedékiadó-emelés) hatása is fokozta az inflációt, ami gyenge belső keresettel párosult. Az adóváltozások hatását kiszűrve az infláció január–augusztusban 3,5% volt.

2012 első nyolc hónapjában a legnagyobb mértékben (11,6%-kal) a szeszes italok, dohányárak drágultak, elsősorban az év eleji jövedékiadó-emelés miatt. A május–júliusi árcsökkenés után augusztusban az üzemanyagok ára újra emelkedett (egy hónap alatt 3,6%-kal), összességében január–augusztusban az egyéb cikkek, üzemanyagok 8,1%-kal, ezen belül a járműüzemanyagok 15,5%-kal drágultak az előző év azonos időszakához képest. A háztartási energia ára is átlagot meghaladóan, 6,8%-kal emelkedett az első nyolc hónapban, melyet az év eleji hatósági energiaár-emelés is erősített. Ezen belül a távfűtésért 10,5%-kal, a vezetékes gázért pedig 7,2%-kal kellett többet fizetni. Bár az élelmiszerek áremelkedése a tavaszi hónapokban lassult, júliusban és augusztusban viszont meghaladta az infláció mértékét: összességében január–augusztusban 5,2%-kal nőtt az árszínvonal. Ezen belül a vörös húsok több mint tizedével, a sertéssziradék 28%-kal, a tojás pedig csaknem 40%-kal drágult. A tavalyi magas bázisárak miatt viszont a liszt közel tizedével, az idényáras élelmiszerek pedig 5,9%-kal lettek olcsóbbak. A szolgáltatások áremelkedése a tavalyihoz képest duplájára gyorsult: az első nyolc hónapban 4,2%-kal emelkedett az árszínvonal. A ruházati cikkek ára a tavalyihoz hasonló mértékben, 3,0%-kal emelkedett. Továbbra is folytatódott a két éve tartó árcsökkenés a tartós fogyasztási cikkek piacán: január–augusztus átlagában 1,2%-kal mérséklődtek az árak.

2012 január–augusztusában a lakosság különböző jövedelmi csoportjait – az eltérő fogyasztási szerkezet ellenére – a fogyasztói árak változása közel azonos mértékben érintette.

³ A korábbi évek módszertanának megfelelően családi kedvezmény nélkül számított.

⁴ A személyi jövedelemadó-rendszer 2011. évi változása és elsősorban a családi adókedvezmény bevezetése miatt új számítási módszer alkalmazása vált szükségessé. A mikroszimulációs modellben alapuló módszertani fejlesztés lehetővé tette a nettó és a reálkeresetek alakulásának gyermekszám szerinti becslését, figyelembe véve a családi adókedvezmény hatását is.

2. tábla

Összefoglaló adatok

(indexek az előző év azonos időszakának százalékában)

1.) 2012. január–július

Megnevezés	2011	2012.		
		január–június	július	január–július
Ipari indexek				
Termelés	105,6	99,6	100,0	99,7
Értékesítés belföldre	94,8	98,3	98,6	98,3
Értékesítés exportra	107,9	101,0	101,5	101,1
Létszám	103,4	98,1	97,2	98,0
Termelékenység	102,0	101,6	102,9	101,7
Építőipari termelés indexe	92,1	89,9	107,6	92,7
Mezőgazdasági értékesítés indexe	100,2	112,8	117,5	113,8
Kiskereskedelmi forgalom indexe	100,2	98,9	98,0	98,8
Behozatal értéke, millió euró	72 917 ^R	36 419 ^R	5 998	42 417
értékindexe	110,6 ^R	101,1 ^R	104,0	101,5
Kivitel értéke, millió euró	79 978 ^R	40 080 ^R	6 455	46 536
értékindexe	111,9 ^R	100,5 ^R	104,6	101,0
Árindexek				
Ipari termelői árak	104,2	107,0	106,2	106,9
Ipari belföldi értékesítési árak	106,2	107,3	106,1	107,2
Mezőgazdasági termelői árak	119,3	100,6	106,6	105,1
Behozatali forintárak	105,0	109,6
Kiviteli forintárak	102,9	107,2
Alkalmazásban állók létszáma, ezer fő	2 692	2 656	2 701	2 663
Index	99,6	99,2	99,4	99,2
Munkanélküliségi ráta ^{a)} , %	11,0	10,6 ^{b)}
Bruttó átlagkereset, ezer forint	213,1	220,7	225,2	221,3
nominális index	105,2	104,4	107,1	104,8
Nettó átlagkereset, ezer forint	141,2	142,7	145,2	143,0
nominális index	106,4	101,6	104,4	102,0

a) A 15–64 éves népességen belül.

b) 2012. május–július.

^R Revidált adat.**2.) 2012. január–augusztus**

Megnevezés	2011	2012.		
		január– július	augusztus	január– augusztus
Fogyasztóiár-index	103,9	105,6	106,0	105,7
Államháztartás egyenlege, milliárd forint	-1 742 ^R	-438	-122	-560
Ebből:				
központi költségvetés	-1 727 ^R	-543	-106	-649
társadalombiztosítási alapok	-84 ^R	19	-19	0

További információk, adatok (linkek):

[Táblák](#)
www.ksh.hu

Elérhetőségek:

Tájékoztatási főosztály, Elemző osztály
Freid Mónika főosztályvezető-helyettes
Monika.Freid@ksh.hu, Telefon: (+36-1) 345-1296
[Információs szolgálat](#), Telefon: (+36-1) 345-6789